

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ

Editörler:

Doç. Dr. Hasan Hüseyin MUTLU

Dr. Enes ÇİNPOLAT

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE METİN DEĞİŞTİRİMİ

Editörler

Doç. Dr. Hasan Hüseyin MUTLU

Dr. Enes ÇINPOLAT

ISBN: 978-625-5531-14-8

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Aralık, 2024

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA,

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

Bölümler ve Yazarları

1. Dil Öğretiminde Edebî Metinlerden Faydalanma

(Arş. Gör. Muhammed Eren Uygur – ORCID: 0000-0003-3740-7579)

2. Dilbilimsel Bakış Açısıyla Uygulamalı Metin Değiştirimi

(Arş. Gör. Muhammed Eren Uygur – ORCID: 0000-0003-3740-7579)

3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanındaki Metin Uyarlama Çalışmaları

(Doç. Dr. Pınar Kanık Uysal – ORCID: 0000-0003-1208-9535)

Arş. Gör. Dr. Enes Çinpolat – ORCID: 0000-0002-3411-4300)

4. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Uyarlamaya Örnek Bir Uygulama

(Doç. Dr. Hasan Hüseyin Mutlu – ORCID: 0000-0002-9082-709X)

Muhammed Selam Sediği – ORCID: 0000-0002-0752-5964)

Ön Söz

Yabancı dil öğretimi hem teorik bilgi hem de dilin kültürel öğelerini bir bütün olarak hedef kitleye kazandırmayı amaçlayan ve böylece dilin derinliklerine inmeyi hedefleyen çok boyutlu bir süreçtir. Dil öğretim sürecinde dilin kullanım incelikleri, sözcük zenginliği ve kültür unsurlarını bütün olarak kazandırmak için farklı yöntem ve tekniklerin uygulanması ile birlikte hiç şüphesiz en önemli araç edebi metinlerdir. Gerek ana dili öğretimi gerekse de yabancı dil öğretimi sürecinde tazeliğini koruyan geleneksel bir materyal olarak edebi metinler bir dilin hatta bir milletin sosyolojik, kültürel, tarihsel tüm özelliklerini içerisinde barındırır. Bu kitap Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir konu olan metin değiştirim ve uyarlama konularını derinlemesine ele alarak öğretim pratiğine katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Metin değiştirim ve uyarlama, hedef kitlenin dil bilgisi yeterliliği ve dil becerilerini geliştirme ile birlikte dilin derin yapılarını ve anlam dünyasını kavrayabilme yeteneği kazandırır. Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde, seviyeye uygun olarak kültürel öğeleri korunmuş şekilde modifiye edilmiş metinler öğrencilerin hem dilsel hem de kültürel bağlamlarda anlam kurma becerilerini artırmak için güçlü bir araçtır.

Bu kitapta, dil öğretiminde edebi metinlerden yararlanma, tarihsel sürecin metin örnekleri ile birlikte değerlendirilmesi, dilbilimsel bakış açısıyla uygulamalı metin değiştirim süreci; amacı, teknikleri, değiştirim aşamaları, değiştirim örnekleri detaylı olarak açıklanmıştır. Bununla birlikte Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde güncel metin uyarlama çalışmaları incelenmiş ve son olarak Afganistan edebiyatının önemli eserlerinden biri olan “Gülнар ile Ayna” eserinin Türkçeye çevrilmiş ve B1 – B2 seviyesine uyarlanmış örneği sunulmuştur.

Kitap, dil öğreticilerine ve öğrencilerine farklı metin türlerinin nasıl dönüştürülebileceği, bu süreçte karşılaşılan zorlukların nasıl aşılabileceği ve metin değiştirim süreçlerinin Türkçe dil öğretimi çerçevesinde nasıl etkili bir şekilde kullanılabileceği konusunda rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, dil ğretiminde her yeni yaklaşım, dilin daha etkili ve kapsamlı bir biçimde öğrenilmesini sağlayacak bir kapı aralar. Bu kitap da Türkçenin yabancı dil olarak ğretimi bağlamında metin değiştirim tekniklerini uygulayarak, dil ğretim sürecinde daha yaratıcı ve etkili bir yaklaşım geliştirmeyi hedefleyenlere ilham verecektir.

Doç. Dr. Hasan Hüseyin MUTLU

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

Dil Öğretiminde Edebî Metinlerden Faydalanma.....	1
1. Giriş.....	2
2. Kısa Tarihçe: Edebî Metinlerden Dil Öğretiminde Nasıl Faydalanılıyordu?	2
3. Edebî Metinlerden Dil Öğretiminde Nasıl Faydalanıyoruz?	6
3.1. Temel Kavramlar.....	6
3.2. Özgün Metin (Authentic Text).....	6
3.3. Eğitsel (Pedagojik) Metin	6
3.4. Seviyelendirilmiş Kitaplar (Graded Books).....	8
4. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Edebî Metin Kullanım Örnekleri	8
4.1. Anlatısal Metinler.....	9
4.2. Şiirsel Metinler.....	10
4.3. Bilgisel Metinler	11
5. Edebî Metinlerden Yaralanmanın Getirileri, Kullanımda Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar ve Yeni Ufuklar	12
Kaynakça.....	15

2. BÖLÜM

Dilbilimsel Bakış Açısıyla Uygulamalı Metin Değişirimi.....	19
1. Giriş.....	20
2. Metin Değişirimine Nereden Başlamalı?.....	23
3. Değişirimi Yaparken Kullanılabilecek Araç-Gereçlerin Tanıtımı ve Nasıl Kullanılacağına Dair Kısa Bir Kılavuz	27
4. Sadeleştirme ve Örnekleri.....	44
5. Genişletim ve Örneği	48
6. Kolaylaştırma ve Örneği	49
7. Hassas Ayar: Metnin Özgünlüğü Korumak	50
8. Metin Değişiriminde Otomatizasyon ve Yapay Zekâ Kullanımı.....	51
9. Sonuç Yerine	52
Kaynakça.....	53

3. BÖLÜM

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Alanındaki Metin Uyarlama Çalışmaları	59
1. Giriş.....	60
1.1. Uzman İncelemesi Yoluyla Profesyonel Doğrulama	63
1.2. Öğrenici Görüşü Yoluyla Hedef Kitleye Uygunluğu Doğrulama	64
1.3. Anlama Çalışmaları Yoluyla Deneysel Doğrulama	64
1.4. Problem Durumu.....	64
1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	66
2. Yöntem.....	67
3. Bulgular.....	69
3.1. Yıllara Göre Dağılım	69
3.2. Eserler ve Türlerle Göre Dağılım.....	69
3.3. Hedeflenen Dil Seviyelerine Göre Dağılım	72
3.4. Uyarlamada Yararlanılan Kaynaklar	73
3.5. Uyarlama Sonrasında Anlama Etkinliği Oluşturulma Durumu	74
3.6. Uyarlamanın Uygunluğuna Karar Verme	75
4. Sonuç.....	77
Kaynakça.....	83

4. BÖLÜM

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Metin Uyarlamaya Örnek Bir Uygulama	89
1. Bölümün Kapsamı	90
2. Uyarlama Süreci.....	91
3. Uyarlanan Metin	94
3.1. Metne İlişkin Hazırlanan Sözlük	160
3.2. Metne İlişkin Hazırlanan Etkinlikler	168
Kaynakça	171